

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

NUOMONĖS

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS
PAREIGŪNAS

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos statistikos (COM(2007) 625 galutinis)

(2008/C 308/01)

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS,

atsižvelgdamas į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 286 straipsnį,

atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 8 straipsnį,

atsižvelgdamas į 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvą 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo,

atsižvelgdamas į 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo, ypač į jo 41 straipsnį,

atsižvelgdamas į 2007 m. spalio 17 d. gautą Europos Komisijos prašymą pateikti nuomonę pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalį,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ

I. ĮVADAS

Konsultavimasis su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu (EDAPP)

1. Laikydamosi Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalies, 2007 m. spalio 17 d. Komisija, norėdama pasikonsultuoti, nusiuntė EDAPP pasiūlymą dėl Europos Parlamento

ir Tarybos reglamento dėl Europos statistikos (toliau — pasiūlymas). Atsižvelgdamas į Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalies privalomą pobūdį, EDAPP palankiai vertina tai, kad pasiūlymo preambuleje aiškiai nurodyta ši konsultavimosi procedūra.

2. 2007 m. rugsėjo 5 d. EDAPP pateikė nuomonę dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Bendrijos statistikos apie visuomenės sveikatą ir darbuotojų sveikatą bei saugą (COM(2007) 46 galutinis) (toliau — Nuomonė dėl statistikos apie sveikatą⁽¹⁾). Tas pasiūlymas yra labai susijęs su dabartiniu bendresnio pobūdžio pasiūlymu, nes pirmasis buvo parengtas atsižvelgiant į teisinį pagrindą, kuris šiuo metu keičiamas. Todėl, kaip pabrėžta Nuomonės dėl statistikos apie sveikatą 10 punkte, tarp šių iniciatyvų egzistuoja glaudus ryšys.

3. Prieš priimant Nuomonę dėl statistikos apie sveikatą EDAPP ir Eurostato atstovų posėdyje buvo padaryta išvada, kad „reikėtų atlikti Eurostate vykdomų veiksmų, atliekamų tvarkant asmeninius įrašus statistiniais tikslais, bendrą peržiūrą ir gali kilti būtinybė atlikti išankstinę patikrą“. Taip pat buvo nuspręsta, kad „šią bendrą peržiūrą turėtų sudaryti būtinausių duomenų rinkinio, reikalingo kiekvienam tvarkymo veiksmui, analizė ir Eurostate vykdomų tvarkymo veiksmų analizė“. Abi frazės buvo įtrauktos į pirmiau minėtą nuomonę. Šiuo metu EDAPP ir Eurostato tarnybos dirba kartu siekdamos atlikti šią bendrą peržiūrą⁽²⁾.

⁽¹⁾ OL C 295, 2007 12 7, p. 1. Pateikiama EDAPP tinklavietėje.

⁽²⁾ Galima bendros peržiūros išvada: gali prireikti atlikti atskirų duomenų tvarkymo operacijų išankstinę patikrą pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 27 straipsnį.

4. Be to, 2007 m. gruodžio 20 d. EDAPP pateikė Europos Parlamento piliečių laisvės, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui pastabas dėl pasiūlymo dėl reglamento dėl gyventojų ir būstų surašymų ⁽³⁾. Nors Europos Komisija oficialiai nesikonsultavo su EDAPP dėl pasiūlymo, jis pabrėžė, kad šiuo atveju duomenų apsauga yra itin svarbi. Jis taip pat pakartojo esąs susirūpinęs tuo, kad labai svarbu teisingai nustatyti teisinę sistemą, pagal kurią yra tvarkomi statistiniai duomenys, ir kad reikia patikslinti tam tikras sąvokų apibrėžtis.
5. Galiausiai EDAPP, kaip 29 straipsnio darbo grupės narys, aktyviai dalyvavo rengiant nuomonę dėl asmens duomenų sąvokos ⁽⁴⁾, kurioje taip pat nagrinėjami tam tikri su statistiniais duomenimis susiję aspektai.

Pasiūlymas ir jo kontekstas

6. Pagal aiškinamąjį memorandumą pasiūlymo tikslas — patikslinti galiojančią pagrindinę teisinę sistemą, reglamentuojančią statistikos rengimą Europos lygiu siekiant ją pritaikyti prie dabartinės padėties ir ją pagerinti siekiant atsivėlgti į būsimus pokyčius ir sunkumus. Komisijos nuomone, Europos statistikos indėlis yra esminis didinant informacinį pajėgumą, kurio reikia ES strateginiams tikslams ir pagrindinėms politikos kryptims bei papildomoms priemonėms remti.
7. Be to, Komisija pareiškia, jog reikia kiek lanksčiau taikyti statistinių duomenų konfidencialumo režimą, kad būtų galima kontroliuoti galimybes naudotis išsamiais statistiniais duomenimis nesukeliant pavojaus aukšto lygio apsaugai, kuri reikalinga konfidencialiems statistiniams duomenims. Keitimasis konfidencialiais duomenis Europos statistikos sistemoje (ESS) ir taisyklės dėl galimybių naudotis šiais duomenimis mokslinių tyrimų tikslais yra itin svarbūs dalykai, todėl reikia atnaujinti dabartinius teisinius reikalavimus.
8. Europos bendrijos steigimo sutarties 285 straipsnyje yra nustatytas veiklos statistikos srityje Europos lygiu teisinis pagrindas. Šiame straipsnyje nustatomi Bendrijos statistinių duomenų rengimo reikalavimai ir, kaip pabrėžta jo 2 dalyje, reikalaujama laikytis „nešališkumo, patikimumo, objektyvumo, mokslinio nepriklausomumo, išlaidų efektyvumo ir statistinio konfidencialumo principų“. Dabartiniame pasiūlyme pateikiami keletas galiojančios teisinės sistemos pakeitimų, pavyzdžiui, pagerinant statistikos valdymą ar konsoliduojant Europos statistikos sistemos (ESS) veiklą, taip pat dabartines statistinių duomenų konfidencialumo taisykles padarant lankstesnėmis, tuo pačiu užtikrinant aukšto lygio duomenų apsaugą ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ COM(2007) 69 galutinis.

⁽⁴⁾ 2007 m. birželio 20 d. 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės priimta Nuomonė Nr. 4/2007 dėl asmens duomenų sąvokos (WP 136). Žr. būtent 17 ir 18 pavyzdžius.

⁽⁵⁾ Aiškinamojo memorandumo 3 punktas.

9. Pasiūlymu siekiama supaprastinti galiojančią statistikos rengimo ir platinimo Europos lygiu teisinę sistemą, būtent keletą atskirų Bendrijos statistikos teisės aktų sujungiant į vieną bendrą teisės aktą. Šią galiojančią teisinę sistemą, kuri turi būti panaikinta, sudaro šie teisės aktai:

— 1997 m. vasario 17 d. Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ⁽⁶⁾,

— 1990 m. birželio 11 d. Tarybos Reglamentas (Euratomas, EEB) Nr. 1588/90 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai ⁽⁷⁾,

— 1989 m. birželio 19 d. Tarybos Sprendimas 89/382/EEB, Euratomas įsteigiantis Europos Bendrijų statistikos programų komitetą ⁽⁸⁾.

10. Pasiūlymu siekiama toliau taikyti įgyvendinamąsias priemones, nustatytas 2002 m. gegužės 17 d. Komisijos Reglamente (EB) Nr. 831/2002, įgyvendinamame, dėl teisės naudotis konfidencialiais duomenimis mokslo reikmėms, Tarybos Reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ⁽⁹⁾, ir 2004 m. balandžio 29 d. Komisijos Sprendime 2004/452/EB, nustatančiame sąrašą įstaigų, kurių tyrėjai gali naudotis konfidencialiais duomenimis mokslo reikmėms ⁽¹⁰⁾.
11. Be to, kadangi svarbu užtikrinti ESS ir Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) glaudų bendradarbiavimą ir tinkamą jų veiksmų koordinavimą, šis pasiūlymas taikomas nepažeidžiant 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos Reglamento (EB) Nr. 2533/98 dėl Europos centrinio banko renkamos statistinės informacijos ⁽¹¹⁾. Tačiau, kadangi Eurostatas ruošiasi atlikti bendrą duomenų tvarkymo peržiūrą, gauti rezultatai turėtų būti taikomi ir ECB padėčiai.
12. Analizuodamas EDAPP sutelks dėmesį į tuos pasiūlymo aspektus, kurie gali turėti įtakos asmens duomenų apsaugai.

II. PASIŪLYMO ANALIZĖ

13. 18 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad „turėtų būti užtikrinama teisė į tai, kad būtų gerbiamas privatus ir šeimos gyvenimas, ir teisė į asmens duomenų apsaugą, kaip išdėstyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsniuose“.

⁽⁶⁾ O L L 52, 1997 2 22, p. 1.

⁽⁷⁾ O L L 151, 1990 6 15, p. 1.

⁽⁸⁾ O L L 181, 1989 6 28, p. 47.

⁽⁹⁾ O L L 133, 2002 5 18, p. 7.

⁽¹⁰⁾ O L L 156, 2004 4 30, p. 1, pataisyta O L L 202, 2004 6 7, p. 1.

⁽¹¹⁾ O L L 318, 1998 11 27, p. 8. Taip pat žr. Europos centrinio banko nuomonę dėl pasiūlymo.

14. Be to, pasiūlymo 19 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad „šiuo reglamentu („pasiūlymu“) užtikrinama asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis ir patikslinamos Europos statistikai taikomos 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvoje 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo nustatytos taisyklės“.
15. EDAPP palankiai vertina tai, kad šiose dvejose konstatuojamosiose dalyse patvirtinama, jog duomenų apsauga yra svarbus aspektas, į kurį reikia atsižvelgti tvarkant statistinius duomenis. Vis dėlto EDAPP pirmenybę teiktų tam, kad 18 konstatuojamojoje dalyje būtų naudojama labiau teigiama formuluotė, panaši į 19 konstatuojamojoje dalyje naudojamą formuluotę, ir ši dalis būtų iš dalies pakeista taip: „Šiuo reglamentu užtikrinama teisė ...“.

16. EDAPP palankiai vertina ir „Europos požiūrio į statistiką“ plėtojimą, kaip atlikta 12 ir 13 konstatuojamosiose dalyse. Vienas iš šio požiūrio aspektų — nustatyti statistikos rengimo institucijas. Nors paprastai Europos statistika grindžiama nacionalinių statistikos institucijų rengiamais nacionaliniais duomenimis, iš tikrųjų juos taip pat galima rengti remiantis neskelbiamais nacionaliniais duomenimis, nacionalinių duomenų pogrupiais arba Europos statistiniais tyrimais, ar pasitelkus suderintas sąvokas arba metodus. Atsižvelgiant į duomenų apsaugą svarbu nustatyti, kuri institucija kontroliuoja statistikai rengti naudojamus duomenis. Iš tikrųjų, šios įstaigos atsakomybė susijusi su duomenų valdytojo statusu pagal Direktyvą 95/46/EB, įskaitant informavimo teisę, duomenų subjektų teisėmis naudotis duomenimis ir juos ištaisyti bei teise žinoti duomenų gavėjus (šiuo atveju Eurostatas yra duomenų gavėjas), kai šios teisės yra taikytinos.

Duomenų apsauga ir statistinių duomenų konfidencialumas

17. Nuomonėje dėl statistikos apie sveikatą EDAPP analizavo konfidencialių duomenų ir asmens duomenų sąvokų paralelizmą. Jis padarė išvadą, kad statistinių duomenų konfidencialumas ir duomenų apsauga, nors ir panašių formuluočių sąvokos, apima dvi skirtingas koncepcijas⁽¹²⁾. EDAPP pabrėžė, kad galima supainioti šias dvi sąvokas ir kad reikia aiškiai apibrėžti duomenų apsaugos ir statistinių duomenų konfidencialumo skirtumus.
18. Dėl statistikos principų EDAPP norėtų ypač atkreipti dėmesį į pasiūlymo 2 straipsnio 1 dalies e punktą, kuriame apibrėžiamas statistinių duomenų konfidencialumo principas. Pirma, EDAPP pastebėjo, kad priešingai nei Reglamente (EB)

Nr. 322/97 sąvoka „statistiniai vienetai“ pakeista sąvoka „statistinių duomenų subjektai“. Išsamesnė sąvokos apibrėžtis pateikta 3 straipsnio 7 dalyje.

19. EDAPP nepritaria sąvokos apibrėžties pakeitimui dėl tos pačios priežasties, dėl kurios Nuomonėje dėl statistikos apie sveikatą jis pabrėžė poreikį aiškiai suvokti sąvokų skirtumus atitinkamos srityse. Sąvoka „duomenų subjektas“ yra svarbi Direktyvos 95/46/EB sąvoka apibrėžiant „asmens duomenis“ ir ši sąvoka yra susijusi tik su fiziniais asmenimis. Tačiau statistinių duomenų konfidencialumo sąvokos apibrėžtis susijusi ne tik su fiziniais asmenimis, bet ir su namų ūkiais, ūkio subjektais ir kitomis įmonėmis. Todėl EDAPP siūlo, kad pasiūlyme būtų naudojama statistinių vienetų sąvoka, nes tokiu atveju tiek fiziniams asmenims, tiek namų ūkiams, ūkio subjektams ir kitoms įmonėms ji būtų taikoma tokiu būdu, kad nebūtų sukurta painiavos duomenų apsaugos teisinėje sistemoje.

Statistikos valdymas

20. EDAPP palankiai vertina 5 straipsnio formuluotę, kurioje numatoma Komisijos (Eurostato) tinklavietėje paskelbti valstybių narių paskirtų kitų nacionalinių institucijų sąrašą. Paskelbus šį sąrašą bus didinamas institucijų, kompetentingų teikti Eurostatui atitinkamus duomenis apie statistinius vienetus, skaidrumas.

Statistikos kokybė

21. Visas pasiūlymo 10 straipsnis yra skirtas kokybės lygiui, kurio tikimasi rengiant statistinius duomenis. Jame išvardijami kokybės aspektai, į kuriuos privaloma atsižvelgti. Pasiūlyme teigiama, kad taikant šiuos kokybės aspektus sektorių teisės aktuose numatytų kokybės ataskaitų teikimo būdus (sic), struktūrą ir periodiškumą Komisija apibrėžia to paties pasiūlymo 27 straipsnio 2 dalyje nurodyta reguliavimo tvarka. EDAPP norėtų pabrėžti, kad Reglamente (EB) Nr. 45/2001 4 straipsnyje nustatyti principai, susiję su duomenų kokybe. EDAPP mano, kad Eurostatas turėtų atsižvelgti į šiuos principus, kai pagal pasiūlymo 10 straipsnio 3 dalį vertins duomenų, kuriuos jam perduos valstybės narės, kokybę. Todėl EDAPP siūlo 3 dalies antrą sakinį pakeisti taip: „Komisija (Eurostatas) vertina perduotų duomenų kokybę atsižvelgdama ir į duomenų apsaugos reikalavimus ir skelbia ataskaitas“.

22. Be to, 10 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad šių kokybės aspektų taikymą duomenims reglamentuoja sektorių teisės aktai konkrečiose statistikos srityse. Tuo atveju, jei būtų priimti tokie sektorių teisės aktai, 10 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad sektorių teisės aktuose numatytų kokybės

⁽¹²⁾ Žr. Nuomonės 14–17 punktus.

ataskaitų teikimo būdus, struktūrą ir periodiškumą apibrėžia Komisija. EDAPP nori priminti, jog tikisi, kad su juo bus konsultuojamasi dėl sektorių teisės aktų, kuriuos Komisija turėtų priimti statistikos srityje, siekiant išanalizuoti jų atitiktį Reglamentui (EB) Nr. 45/2001.

Europos statistikos platinimas

23. Dėl platinimo EDAPP pritaria pasiūlymo 18 straipsniui, pagal kurį leidžiama platinti statistinius duomenis teikiant anoniminius įrašus. Tačiau EDAPP norėtų atkreipti dėmesį į bendrą „anonimiškumo užtikrinimo“ sąvoką.
24. Nagrinėjant anonimiškumą duomenų apsaugos požiūriu reikėtų atsižvelgti į aiškinimą 29 straipsnio darbo grupės nuomonėje dėl asmens duomenų sąvokas ⁽¹³⁾. Toje nuomonėje, remiantis Direktyva 95/46/EB nuasmeninti duomenys — tai su fiziniu asmeniu susijusi informacija, kai to asmens negali nustatyti duomenų valdytojas ar bet kuris kitas asmuo, *atsižvelgiant į visas priemones, kuriomis galėtų pasinaudoti duomenų valdytojas ar bet kuris kitas asmuo* minėto asmens tapatybei nustatyti. Nuasmeninti duomenys būtų anoniminiai duomenys, kurie susiję su asmeniu, kurio tapatybę anksčiau buvo galima nustatyti, o nuasmeninus duomenis — nebegalima.
25. Nuomonėje dėl statistikos apie sveikatą EDAPP jau pabrėžė, kad nors duomenų apsaugos požiūriu sąvoka apima duomenis, kurių jau nebegalima identifikuoti, statistiniu požiūriu anoniminiai duomenys yra duomenys, kurių negalima *tiesiogiai* identifikuoti. Ši sąvokos apibrėžtis reiškia, kad esant *netiesioginės* identifikacijos galimybei atitinkami duomenys būtų laikomi anoniminių statistiniu požiūriu, bet nebūtinai duomenų apsaugos požiūriu.
26. Todėl, siekiant išvengti painiavos tarp dviejų aiškinimų EDAPP pasiūlytų pasiūlymo 18 straipsnį iš dalies pakeisti taip: „Atskiri duomenys gali būti platinami viešo naudojimo rinkmena, kurią sudaro nuasmeninti įrašai, parengti taip, kad nebūtų galima **tiesiogiai ar netiesiogiai** identifikuoti **statistinio vieneto** atsižvelgiant į visas tinkamas priemones, kuriomis gali pagrįstai naudotis trečioji šalis“. Taip patikslinus būtų išvengta neaiškumo dėl duomenų, kuriuos galima skelbti viešai.

⁽¹³⁾ Žr. 4 išnašą.

Konfidencialių duomenų perdavimas

27. 20 straipsnyje nustatytos konfidencialių duomenų perdavimo tarp nacionalinių institucijų bei tarp nacionalinių institucijų ir Komisijos bendra taisyklė bei ESS ir ECBS keitimosi konfidencialiais duomenimis statistikos tikslais taisyklės. Pasiūlymo 20 straipsnio 1 dalyje teigiama, kad pateisinus planuotą duomenų perdavimą duomenis perduoti būtina rengiant, tvarkant ir platinant Europos statistiką. EDAPP nuomone, toks duomenų perdavimas tarp Eurostato ir nacionalinių institucijų bei tarp Eurostato ir ECB vyksta laikantis Reglamento (EB) Nr. 45/2001 7 ir 8 straipsniuose numatytų būtinybės sąlygų. Be to, EDAPP pritaria 20 straipsnio 1 dalies sakiniui, kuriame numatoma, kad „*norint perduoti duomenis kitoms institucijoms, reikalingas aiškus šiuos duomenis surinkusios nacionalinės institucijos leidimas*“. Be to, nuomonėje dėl pasiūlymo ECB ⁽¹⁴⁾ pasiūlė keletą 20 straipsnio pakeitimų siekiant atspindėti jo kompetenciją rengiant statistinius duomenis ir dėl ESS ir ECB keitimosi konfidencialiais duomenimis statistikos tikslais. EDAPP pritaria ECB atliktiems pasiūlymo redakciniams pakeitimams.

Galimybės naudotis konfidencialiais duomenimis mokslinių tyrimų tikslais

28. Nors 22 straipsnyje nustatoma galimybė tam tikromis sąlygomis, kurios turi būti nustatytos, suteikti teisę sudaryti galimybes naudotis konfidencialiais duomenimis, EDAPP norėtų priminti, kad duomenų rinkinių pateikimas mokslininkams reglamentuojamas Reglamente (EB) Nr. 831/2002, kuris nepanaikinamas šiuo pasiūlymu (žr. pasiūlymo 29 konstatuojamąją dalį). Todėl, taikant Komisijos nustatytus teisės naudotis duomenimis būdus, taisykles ir sąlygas, be atitikties Reglamentui (EB) Nr. 45/2001 reikės atsižvelgti ir į konkrečias taisykles, nustatytas pirmiau minėtame Komisijos reglamente dėl galimybių naudotis nuasmenintais mikroduomenimis mokslinių tyrimų tikslais.

III. IŠVADA

29. EDAPP palankiai vertina pasiūlymą dėl reglamento dėl Europos statistikos. Šis reglamentas statistikos rengimui, tvarkymui ir platinimui Europos lygiu suteiktų tvirtą bendrą teisinį pagrindą.
30. Tačiau EDAPP norėtų pabrėžti šiuos dalykus:
- EDAPP tikisi, kad su juo bus konsultuojamasi dėl sektorių teisės aktų, kuriuos Komisija galėtų priimti statistikos srityje siekiant įgyvendinti šį reglamentą, kai tik jis bus priimtas,

⁽¹⁴⁾ Žr. ECB nuomonę, OL C 291, 2007 12 5, p. 1 — redakciniai pasiūlymai.

- 18 konstatuojamosios dalies formuluotė turėtų būti pakeista,
- turėtų būti dar kartą apvarstyta siūloma sąvoka „statistinis vienetas“ siekiant išvengti painiavos naudojant duomenų apsaugos sąvokas,
- atlikdama kokybės vertinimą Komisija turėtų atsižvelgti į duomenų kokybės principą,
- platinant duomenis turėtų būti atsižvelgta į sąvokos duomenų „anonimiškumo užtikrinimas“ dviprasmiškumą.

Priimta Briuselyje, 2008 m. gegužės 20 d.

Peter HUSTINX

*Europos duomenų apsaugos priežiūros
pareigūnas*
